ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮೇಧಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಶೀಲನೆ – ಒಂದು ಸಾರಾಂಶ

'ಮೇಧಕ್ ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಕ್ರಮ' ತಂಡ, ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಂಜೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಭದ್ರವಾದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುರಾವೆಗಳು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮೆದುಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ನಂತರದ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಪದೆ ಪದೆ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಮಗುವಿನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದರತ್ತ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವತ್ತ ಅತಿಯಾದ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಅನೇಕ ಇನ್ನಿತರ ಕೌಶಲ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. 0–8 ವರ್ಷವು ಮೆದುಳಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಮಯವೆಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆದುಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಆಗಲು ಮಗುವಿನ ಜೀವಾವರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಚೋದನೆ, ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಗಳು, ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಘೋಷಣೆಗಳು ಒದಗಿಸಿರುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ಬಹುಶಃ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಐಸಿಡಿಎಸ್ (ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳು) ಯೋಜನೆಯು 1975ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ 33 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 7000 ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಸುಮಾರು 14 ದಶಲಕ್ಷ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಸುಮಾರು 73% ಮಕ್ಕಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಸಿರಿವಂತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಗುವಿನ ಎರಡನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಇಸಿಸಿಇ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಖಾಸಗಿ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ.

ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಂಜಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ತನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯವಾದ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿ ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ಆಧಾರದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪರಿಪಾಠಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮೇಧಕ್‌ನ ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಿಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು

ನಡೆಸಿತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಯೋಜನೆಯಾದ ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಾಹಿನಿಯ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ, ಪುಟಾಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೊಂದು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವು ಎಂಭತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ 387 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮೇಧಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯು ತನ್ನ 3041 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 11 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಧಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ 14 ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿರುವ 270 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಅಂಗನವಾಡಿಯ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ 270 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಆ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನಿಂದ 78 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಇಸಿಇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು:

1. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು;
2. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು;
3. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ದಕ್ಷತೆಯ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ.

1. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಬಹುತೇಕ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ.22 ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅನೇಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಾಗವನ್ನು ಆಹಾರ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೋಷ್ಟಕ 1ನ್ನು ನೋಡಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1

ಸೌಕರ್ಯ ಸೂಚಕದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕದ ಅರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು. ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕ 11

ಅಂವಾ ಸೌಕರ್ಯ ಸೂಚಕ	% ಪ್ರಮುಖ ಅಂವಾಕೇಂ	% ಸಣ್ಣ ಅಂವಾಕೇಂ
0	2	36.36
1	12.8	22.73
2	14	22.73
3	25.2	9.09
4	25.6	0
5	13.6	9.09
6	4	0
7	2	0
8	0.8	0
ಒಟ್ಟು	100	100

ಸುಮಾರು ಶೇ.12 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಕನಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯಾದ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶೇ.55.81ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 2.33% ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೋಷ್ಟಕ 2ನ್ನು ನೋಡಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2

ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ	ಶೇಕಡಾವಾರು
5ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ	0.39
7ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ	1.55
ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ನಪಾಸಾದವರು	10.08
ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪಾಸಾದವರು	55.81
ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಪಾಸಾದವರು	19.38
ಪದವಿಪಡೆದವರು	10.47
ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು	2.33
ಒಟ್ಟು	**100**

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 26 ದಿನಗಳ ಪ್ರಾವೇಶಿಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಾರದ ಚೈತನ್ಯದಾಯಿ/ನವೀಕರಣ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. 26 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, 4 ದಿನಗಳನ್ನು ಇಸಿಸಿಇ ಘಟಕಗಳ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಪರೀತ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದು ನವೀಕರಣ/ಚೈತನ್ಯದಾಯಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಅಪರೂಪ.

2. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ನೋಂದಣಿಯು ಅದು ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೇಖಾ ನಕ್ಷೆಯು ವಿಭಿನ್ನ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿನ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಮಂಡಲದ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಅತಿ ದೂರದ ಏಕಾಂಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಂಡಲದ ಮುಖ್ಯ ಕಛೇರಿಯ ಅಥವಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಟ 1ನ್ನು ನೋಡಿ.

ಪಟ–1

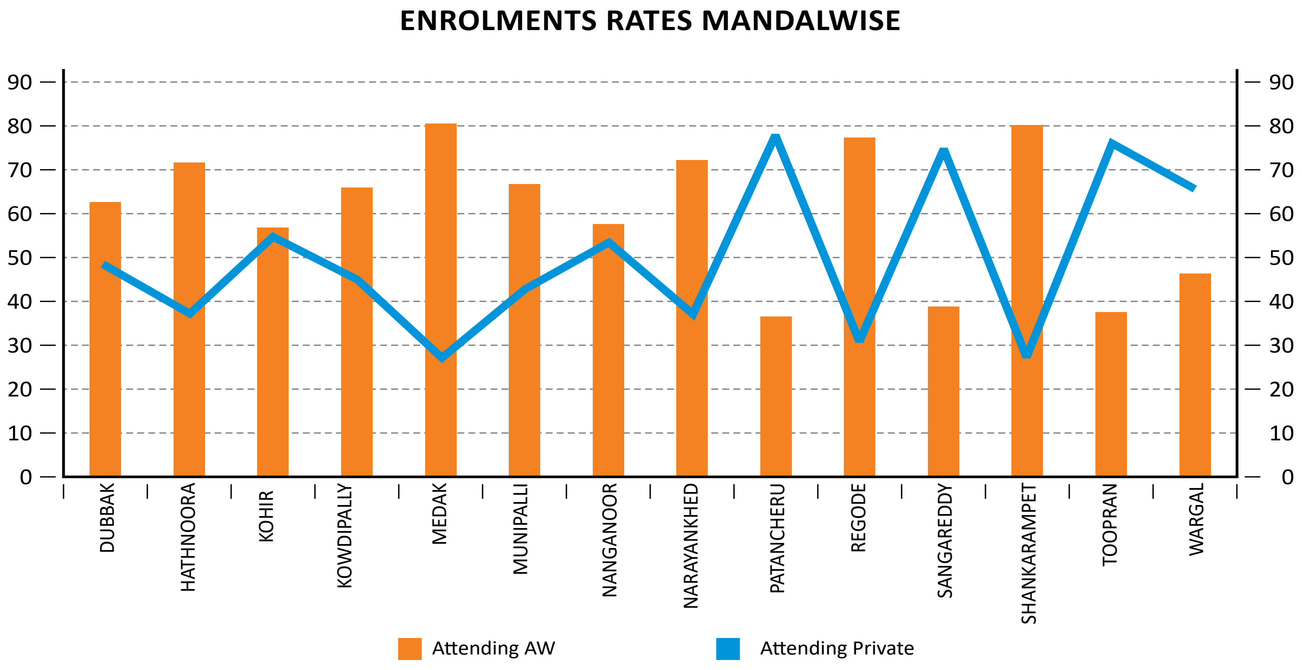

ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ಅಂಗನವಾಡಿಗೆ ದಾಖಲಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಪೋಷಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂಗನವಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಅಪರೂಪ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿರುವ ಪೋಷಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿಯು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿಯು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಲ್ಲೂ (ಅಂಗನವಾಡಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ) ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ, 3-6 ವರ್ಷದ ಒಳಗಿರುವ ಶೇ. 30 ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾವುದೇ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಗೂ ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲ (ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗೀ ಅಥವಾ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು).

ಪಟ-2

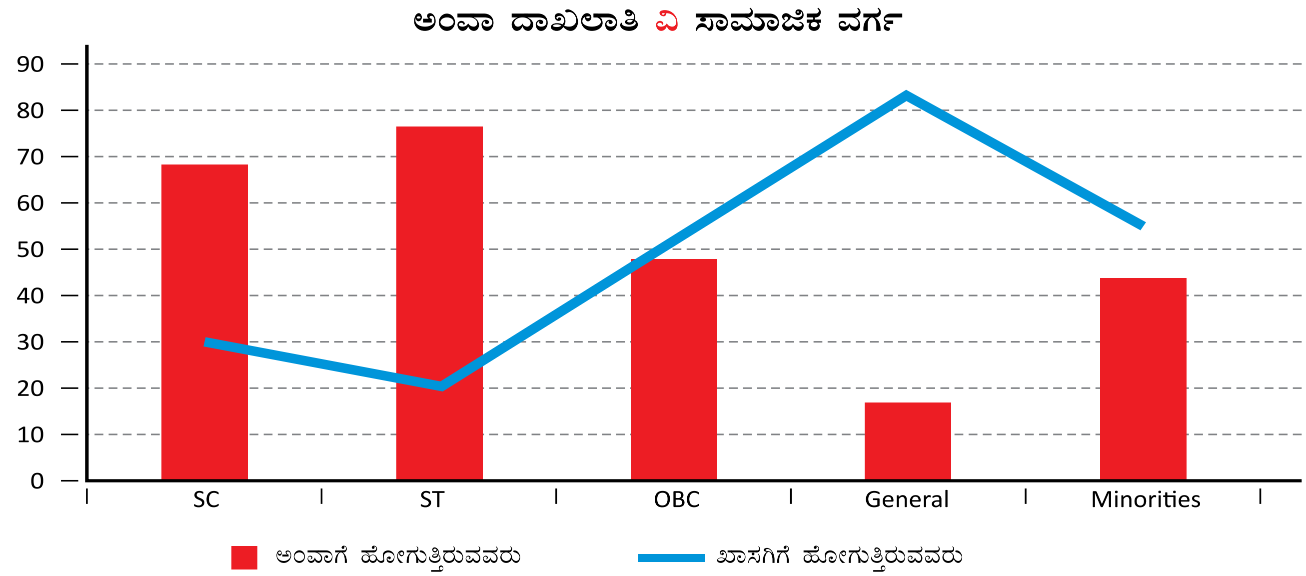

3. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ದಕ್ಷತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅತೃಪ್ತಿಯು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಸಹಜವಾಗಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಲು ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕೋಷ್ಟಕ 3ನ್ನು ನೋಡಿ.

ಪಟ-3

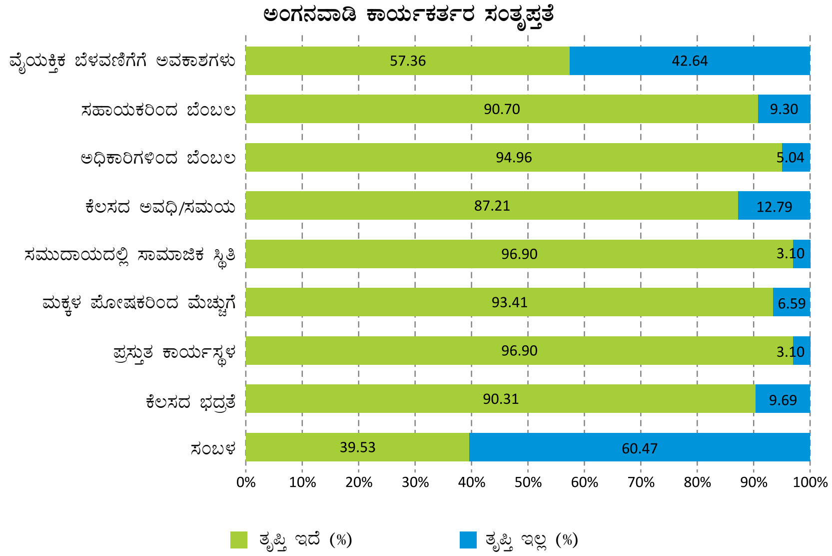

ಮೇಧಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾದ ಹಾಜರಾತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ. ದಾಖಲಾದ ಕೇವಲ ಶೇ43 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (3 – 6 ವರ್ಷದವರು) ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಒಂದು ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ, ನಾವು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಶೇಕಡಾ 22 ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲೂ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಏರು-ಪೇರಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪಟ 4ರಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಸಹಾಯಕರ ಹಾಜರಾತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಪಟ–4

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕರ ಹಾಜರಾತಿ

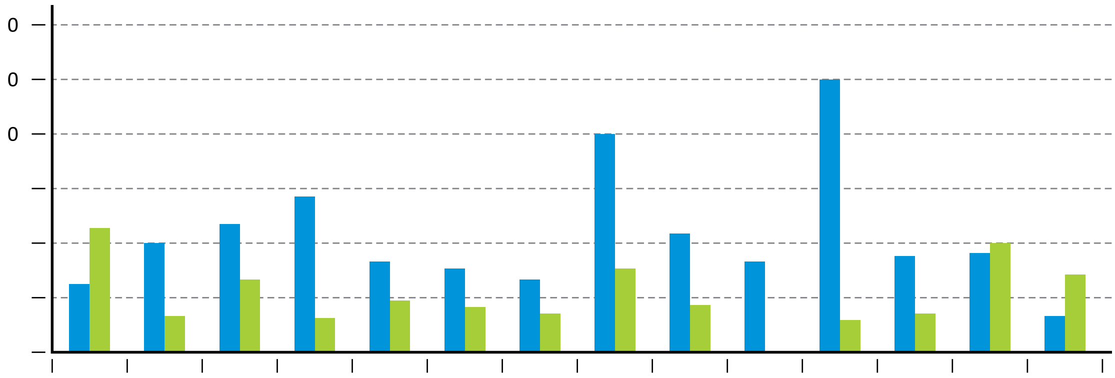

	DUBBAK	HATHNOORA	KOHIR	KOWDI PALLY	MEDAK	MUNI PALLI	NANGA NOOR	NARAYANAKHED	PATANCHERU	REGODE	SANGA REDDY	SHANKARAMPET	TOOPRAN	WARGAL
ಕಾಕ ಗೈಹಾ	12.50	20.00	23.53	28.57	16.67	15.38	13.33	40.00	21.74	16.67	50.00	17.65	18.18	6.67
ಸಹಾ ಗೈಹಾ	22.73	6.67	13.33	6.25	9.52	8.33	7.14	15.38	8.70	0.00	5.88	7.14	20.00	14.29

ಕಾಕ ಗೈಹಾ   ಸಹಾ ಗೈಹಾ

ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಸಿಇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ವೀಕ್ಷಣೆಯು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗೈರುಹಾಜರಾತಿಯು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳಿಗಿಂತ ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಾವು ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಶಿಶುವಿಹಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸ್ವ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆಸಿದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಯಾವ ಅಂಶಗಳೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಚುಟುಕು ಗೀತೆಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದನ್ನೇ ಪುನಾರಾವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲತೆಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಸುಮಾರು ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯಬಹುದು. ಸುಮಾರು ಶೇ. 50 ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅರಿವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಸುಮಾರು ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಾವು ಪ್ರತಿ-ನಿತ್ಯ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೂ ಶೇ. 38 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಾವು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಇವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶೇಕಡಾ 41ರಷ್ಟು ಪೋಷಕರು ತಾವು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೋಧನೆಯನ್ನು

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೇ 5ರಷ್ಟು ಪೋಷಕರು ಮಾತ್ರ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅಂದರೆ ಇದರರ್ಥ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ತೀರ್ಮಾನಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಶಿಶುವಿಹಾರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದ ನಿಖರವಾದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲರಾದ ವರ್ಗದವರಿಂದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಇದು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಿಕೆ, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಗೈರುಹಾಜರಿಯು ದೇಶಾದ್ಯಂತವಿರುವ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇಸಿಇ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಳಪೆ ಆರಂಭ (ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಆರಂಭಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ತದನಂತರದ ಕಳಪೆ ನೆರವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಸಿಇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೀಮಿತವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ನವೀನ ತರಬೇತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಪಿಓಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು.

References

1. ICDS-IV Project A handbook (2007) Ministry of Women and Child Development, Government of India.
2. Quality Standards of ECEE (Draft) Women and Child development, Government of India.
3. NCF Position paper (NCERT) on Early Childhood Education
4. National Early Childhood Care and Education Policy (Draft), Ministry of Women and Child Development GOI.
5. Jonanthan Crane and Mallory Barg (2003). Do Early Childhood Intervention Programmes Really Work?;Coalition for Evidence-Based Policy.
6. http://childdevelopmentinfo.com/child-development/piaget

Abbrevations

AWC : Anganwadi Center
AWH : Anganwadi Helper
AWW : Anganwadi Worker
ECE : Early Childhood Education
ICDS : Integrated Child Development Service
CDPO : Child Development Project Officer